บทที่ 1
บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาด้านสังคมมีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น จากการสำรวจของสำนักงานกองปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2537 เฉพาะพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ร้อยละ 51.20 ของหมู่บ้านที่สำรวจ มีปัญหายาเสพติดได้แพร่เข้าไปในหมู่บ้านจนเกิดปัญหาแล้ว (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2539 : 2)

ในปี พ.ศ. 2539 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กำหนดนโยบายแก้ปัญหายาเสพติดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะครบวงจร คือ การป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และฝึกฝนอาชีพ โดยกำหนดเป็นโครงการนำร่อง ซึ่งจะเป็นการระดมพลังจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะผู้นำศาสนา องค์กรเอกชน และองค์กรประชาชน ในพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2539 : 2)

สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทยในฐานะองค์กรเอกชน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองปราบปรามยาเสพติด ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง โดยจัดกิจกรรมเตรียมชุมชนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นขึ้น ซึ่งจังหวัดปัตตานีได้กำหนดพื้นที่บ้านเจาะกือแย หมู่ที่ 3 ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีการสร้างองค์กรชุมชนขึ้นเพื่อต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้ดำเนินการในลักษณะให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นได้ดำเนินงานในการต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2538 และได้ดำเนินการแล้ว ทางสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย จึงได้กำหนดกิจกรรมในการประเมินผลการดำเนินงาน ในการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการป้องกันยาเสพติด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่มีเนื้อหาซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดและเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในชุมชน แม้กระทั่งบทความต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ความกระจ่าง ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้เรียบเรียงไว้เป็นที่เรียบร้อย

1. ยาเสพติดทำลายชีวิต

อิสลามได้กำหนดหลักการกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดไว้ว่า สิ่งใดก็ตามที่ดีและมีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายแล้วสิ่งนั้น เป็นสิ่งที่อนุมัติในอิสลาม กล่าวคือให้กินและดื่มได้ และตรงกันข้ามหากสิ่งที่ตรงเข้าไปแล้วจะให้โทษต่อร่างกาย อิสลามถือว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ดังนั้นยาเสพติดจึงเป็นสิ่งที่ให้โทษต่อสุขภาพร่างกาย เมื่อเสพเข้าไปแล้ว จะทำให้ผู้เสพถึงแก่ชีวิตได้

2. ยาเสพติดทำลายทรัพย์สิน

ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ตามหลักศาสนาและกฎหมาย จึงไม่สามารถที่จะหาซื้อได้สะดวกเหมือนกับสิ่งของอื่น ๆ จึงทำให้การซื้อยาเสพติดเพื่อมาเสพเป็นการยากลำบาก ทำให้มีราคาแพง เมื่อผู้เสพต้องการเสพให้ได้ตามที่ผู้เสพต้องการ ทำให้มีการใช้จ่ายเงินทองในราคาสูง สิ่งที่ไม่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นได้

3. ยาเสพติดทำลายสติปัญญา

อิสลามให้ความสำคัญต่อสติปัญญาไว้อย่างสูงส่ง จะเห็นได้ว่าบรรดาข้อห้ามต่าง ๆ ในอิสลามอาจจะอนุมัติให้กระทำได้ในบางโอกาส เพื่อป้องกันตัวหรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งชีวิตและสติปัญญา ยาเสพติดเป็นสิ่งที่อิสลามห้ามอย่างเด็ดขาด เพราะว่าเมื่อเสพเข้าไปแล้วจะทำให้สูญเสียทางสติปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน

ยาเสพติดนอกจากจะทำลายร่างกายของผู้เสพและสังคมแล้ว ในที่สุดย่อมเป็นการบ่อนทำลายประเทศชาติ สร้างความวุ่นวายก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมายในสังคม เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสภาวะปกติ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมอย่างรุนแรง วิธีที่จะควบคุมสังคม มีทั้งการให้รางวัล (rewards) และการลงโทษ (punishments) (สนธยา พลศรี, 2533 : 138 อ้างใน มงคล ชาวเรือ, 2527 : 124) ประเทศไทยจึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นเพื่อเป็นการควบคุมในเรื่องยาเสพติด ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหลายฉบับ

ความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 1 และประเภท 2 (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2539 : 3)

ข้อหา	บทลงโทษ
- ผลิต, ขาย, นำเข้าหรือส่งออก	- ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท
- เสพ	- ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

การแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากการใช้มาตรการทางกฎหมายแล้ว ยังพบว่า

มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิธีอื่น ๆ เช่น การป้องกัน การปราบปราม การควบคุมพืชเสพติด และการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ระบบบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2539 : 1-5)

1. การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ (voluntary system)
2. การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ (correctional system)
3. การบำบัดรักษาในระบบบังคับ (compulsory system)

รูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ

1. การรักษาทางกาย
   1.1 แบบแพทย์แผนปัจจุบัน
   1.2 แบบแพทย์แผนโบราณ
   1.3 การหักดิบ
   1.4 การฝังเข็มและการกระตุ้นด้วยไฟฟ้า
2. การรักษาทางใจ
   2.1 ชุมชนบำบัด (therapeutic community)
   2.2 การใช้ศาสนาบำบัด
   2.3 การให้คำแนะนำปรึกษา ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
   2.4 งานบำบัด (work therapy)
   2.5 การฝึกอาชีพ (vocational training)

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดกำลังขยายตัว มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น กล่าวคือ เยาวชนที่มีปัญหาอยู่ในสังคมที่เอื้อต่อการติดยา มีการค้าและการเสพในชุมชนหรือพฤติกรรมที่เป็นการจูงใจของนักการค้า ซึ่งทำให้มีการเสพยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น

ดังนั้น กระบวนการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องมีการแก้ไขตั้งแต่บุคคลระดับครอบครัว ชุมชน ขึ้นด้วย ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ความต่อเนื่องในระยะยาวจึงจะได้ผล ครอบครัวและชุมชนจึงเป็นองค์กรสำคัญ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวทางการป้องกันยาเสพติดให้โทษในชุมชน (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2539 : 2-9)

1. ให้กิจกรรมการป้องกันยาเสพติดผสมผสาน เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เป็นการเสริมกิจกรรมซึ่งกันและกันและเป็นการพัฒนาคน
2. ให้กิจกรรมป้องกันยาเสพติดโดยประชาชน ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

3. ให้การต่อสู้เพื่อแก้ปัญหายาเสพติด กระทำได้ในทุกมิติและเป็นกระบวนการครบวงจร

เป้าหมายของการส่งเสริมให้ประชาชนป้องกันยาเสพติดเพื่อกระตุ้นให้องค์กรประชาชนและองค์กรชุมชน ได้ตระหนักถึงพิษภัยของปัญหายาเสพติด และร่วมกันคิดรูปแบบในการป้องกันและการประสานงานระหว่างกลุ่ม เพื่อสร้างพลังฝ่ายประชาชนให้มากขึ้นและบทบาทเป็นหลักในการดำเนินงาน และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมป้องกันยาเสพติด

ชุมชนมีระบบสังคม รู้ปัญหาได้ลึกซึ้ง และมีวิธีการแบบชาวบ้านที่จะจัดการกับปัญหาได้อย่างสอดคล้องกับชุมชน ในชุมชนมีโครงสร้าง (ผู้นำและองค์กร) ที่จะจัดการกับปัญหาได้ หากได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ สภาพของชุมชนต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน สำหรับชุมชนที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการในการพัฒนา จะยอมจำนนต่อปัญหายาเสพติด ไม่มีความเชื่อมั่นของพลังในชุมชน ขาดความพร้อมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเริ่มเมื่อใด จึงยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ในการป้องกันหรือให้การศึกษาในชุมชน กลุ่มมิจฉาชีพและผู้ค้ายาเสพติดจะมีอิทธิพล ในการนี้ควรเริ่มด้วยการสนับสนุน การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพัฒนาจะทำให้เกิดตัวผู้นำและมีกำลังใจต่อชุมชน เมื่อชาวบ้านมีกำลังใจในการดำเนินงานก็จะมีประสบการณ์ในระยะต่อไป ก็จะมองเห็นปัญหายาเสพติด และพร้อมที่จะทำกิจกรรมด้านนี้ บางชุมชนมีกลุ่มผู้นำแต่ไม่มีกิจกรรมใด ๆ ในเรื่องการป้องกันยาเสพติด อาจจะเป็นเพราะขาดการกระตุ้น ผู้นำหวาดกลัวต่ออิทธิพล หรือจะเป็นผู้มีอิทธิพลเสียเอง ในกรณีเช่นนี้จำต้องเริ่มงานด้านยาเสพติดโดยแทรกเข้าไปกับกิจกรรมพัฒนาอื่น ๆ หรือเข้าหากลุ่มที่ก้าวหน้าที่สุด เชิญชวนไปอบรมสัมมนากลุ่มผู้นำให้เห็นปัญหาและพร้อมจะทำกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด โดยเริ่มจากสิ่งที่ง่าย ๆ (ติดโปสเตอร์นิทรรศการ อบรม) ไปจนถึงกิจกรรมชั้นสูง (นำผู้ติดยาไปรักษา ลดอิทธิพลกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด และมิจฉาชีพในชุมชน) เมื่อชุมชนได้เริ่มกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดก็จะเกิดกลุ่มผู้นำที่มาทำเรื่องนี้อย่างชัดเจน ชาวบ้านจะมองเห็นความหวัง เห็นความสำเร็จ ขณะเดียวกันก็พบปัญหา เช่น ขั้นตอนการทำงานยังบกพร่อง ขาดทักษะ ขาดงบประมาณ การสนับสนุนจากตำรวจและหน่วยงานทางราชการ ขณะเดียวกันก็เริ่มถูกต่อต้านจากกลุ่มมิจฉาชีพและกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน

เมื่อชุมชนทำกิจกรรมได้ในระยะหนึ่ง หวังจะให้ผู้ติดยาเลิกนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะเป็นปัญหาทางจิตวิทยาและสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีในชุมชน จึงต้องพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ต่อต้านยาเสพติดโดยเฉพาะ เช่น มีอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติด มีสมาคมต่อต้านยาเสพติดในชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงจะเข้าใจ การป้องกันยาเสพติดเป็นงานพัฒนาสังคมและพัฒนาโครงสร้างการบริหารประเทศ ที่ต้องใช้ระยะเวลา อาศัยพลังในการพัฒนาของชุมชนเป็นอันมาก

หลักการสำคัญบางประการในการส่งเสริมชุมชนแก้ปัญหายาเสพติด

1. การเตรียมชุมชน

ในการทำงานทุกขั้นตอนและทุกระดับของการพัฒนาโครงการ มีความจำเป็นต้องเตรียมชุมชนอย่างเพียงพอ คือ การเสนอปัญหากระตุ้นให้ชาวบ้านตื่นตัวและระดมเข้าร่วมกิจกรรม

2. สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชุมชน

จะต้องพัฒนาผู้นำให้ใจกว้าง และหนักแน่น มีระบบการทำงานที่ดี และการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ขึ้นอยู่เสมอ ในการพัฒนานั้นต้องทำด้วยองค์กรเองและมีองค์กรภายนอกมาสนับสนุน

3. พัฒนาเทคนิคและวิธีการทำงานให้ได้ผลสูงสุด

การแก้ปัญหายาเสพติด ต้องกระทำอย่างครบวงจร คือ

1) การปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดซึ่งตำรวจและพลังชุมชน จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

2) การนำผู้ติดยาเสพติดไปรักษา ต้องใช้ครอบครัวและชุมชนให้กำลังใจและติดตามผล

3) การป้องกันไม่ให้คนรุ่นใหม่ได้ติดยาเสพติด ต้องทำการพัฒนาทุกด้าน โดเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคนและพัฒนาเยาวชน

4) การประสานงาน ขอสนับสนุนจากราชการ ชุมชน และโครงการระดับพื้นที่ มีความพยายามและมีความสามารถที่จะเริ่มงานได้ แต่ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยราชการ การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานยังไม่ดีพอ ควรให้มีการติดต่อให้ถึงระดับสูง และหน่วยงานร่วมกันทำแผนกับชุมชนเป็นรายปี

5) ประสานองค์กรชุมชนเป็นเครือข่าย จะทำให้มีพลังเสนอแนะเปลี่ยนแปลงนโยบาย ของรัฐให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ผลและมีอนาคต ทำให้ผู้ค้ายาเสพติดและขบวนการอิทธิพลมิจฉาชีพเคลื่อนที่ไปมาถูกต่อต้านโดยพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งต้องสร้างกำลังและขยายออกไปเรื่อย ๆ ให้ครอบคลุม

บทบาทขององค์กรเอกชน (NGO)

องค์กรพัฒนาเอกชน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน เพราะมีศักยภาพและความคล่องตัวในการทำงาน เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น มีความเข้าใจและสัมพันธ์ได้ดีกับชาวบ้าน แต่หน่วยงานพัฒนาเอกชน มีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้งานหลายอย่างต้องหยุดชะงักไปทั้ง ๆ ที่กำลังประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การพัฒนาคน พัฒนาครอบครัวและพัฒนาสังคม คือการแก้ปัญหายาเสพติดที่ต้นเหตุ

สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรเอกชนองค์กรหนึ่งที่ได้จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยสร้างให้ประชาชนมีความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด การจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน (กรณีตัวอย่างที่หมู่บ้านเจาะกือแย ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีรายละเอียดของโครงการตามผนวก ข.)

การวัดผลการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของกระบวนการควบคุมงาน เป็นแนวทางการประเมินกระบวนการ (process) ของการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528 : 7-8)

องค์ประกอบของกระบวนการควบคุมกำกับงานแบ่งได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ ส่วนชี้วัด ส่วนกำกับ และส่วนควบคุม

1. ส่วนชี้วัด (sensor) เป็นตัวบ่งชี้ ซึ่งการจัดระบบควบคุมกำกับงาน จะต้องกำหนดว่าจะใช้สิ่งใดเป็นส่วนชี้วัด หรือเครื่องชี้วัดในการควบคุมกำกับงาน เครื่องชี้วัดนี้อาจเป็นเครื่องชี้วัดเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า เครื่องชี้วัดกิจกรรม หรือผลการปฏิบัติงาน เครื่องชี้วัดผลลัพธ์ที่จะได้รับจากแผนงาน/โครงการ เครื่องชี้วัดอาจเป็นสื่อนำไปเปรียบเทียบกิจกรรม ผลการปฏิบัติซึ่งอาจเรียกว่า สิ่งที่คาดหวัง หรือมาตรฐาน ซึ่งก็คือวัตถุประสงค์ระดับใดระดับหนึ่งของแผนงาน/โครงการ

2. ส่วนกำกับการ (monitor) ซึ่งตรวจสอบรายงานต่าง ๆ เปรียบเทียบสิ่งที่คาดหวัง หรือมาตรฐาน หากกิจกรรมหรือผลการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตรงกับสิ่งที่คาดหวัง ก็จะเป็นสิ่งเตือนให้ทราบเพื่อผู้ควบคุมกำกับจะได้ดำเนินการแก้ไขความเบี่ยงเบนนั้น

3. ส่วนควบคุม (controller) เมื่อผู้แก้ไขหรือผู้ควบคุมได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเบี่ยงเบน ผู้ควบคุมจะต้องรีบดำเนินการแก้ไขการเบี่ยงเบนนั้น การแก้ไขนี้อาจจะแก้ไขที่ปัจจัยนำเข้าหรือแก้ไขที่การปฏิบัติงาน ทั้งนี้แล้วแต่ส่วนใดที่ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนจากสิ่งที่คาดหวังหรือมาตรฐาน และเพื่อเป็นการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน อีกประการหนึ่งน่าจะมองถึงการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรนั้น ปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ ตามสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งในศาสตร์การบริหาร ฟาโยล์ได้ระบุหน้าที่การบริหารว่ามีอยู่หลายประการด้วยกัน คือ การวาง

แผน การจัดองค์กร การอำนวยการหรือสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539 : 20-21) ซึ่งจำแนกหลักการได้ 14 ประการ ได้แก่

1. การจัดแบ่งงานกันทำ (division of work)
2. อำนาจหน้าที่ (authority)
3. ระเบียบวินัย (disciplines)
4. เอกภาพในสายบังคับบัญชา (unity of command)
5. เอกภาพในแนวทาง (unity of direction)
6. ประโยชน์ส่วนตัวย่อมเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (subordination of individual interest)
7. การให้ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ (remuneration of personnel)
8. การรวมอำนาจ (centralization)
9. การจัดลำดับของสายงาน (scalar chain)
10. ความมีระเบียบ (order)
11. ความเป็นธรรม (equity)
12. ความมั่นคงในการทำงาน (stability of tenure of personnel)
13. ความคิดริเริ่ม (initiative))
14. ความสามัคคี (esprit de corp)

นอกจากนี้ตามทฤษฎี องค์การ กูลิ (gulick) ได้เสนอส่วนที่เกี่ยวกับ posdcorb ซึ่งการบริหารจะสำเร็จควรประกอบด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2529 : 159)

1. การวางแผน (planning)
2. การจัดองค์การ (organization)
3. การจัดคนเข้าทำงาน (staffing)
4. การอำนวยการ (directing)
5. การประสานงาน (coordination)
6. การรายงาน (reporting)
7. การจัดทำงบประมาณ (budgeting)

กรอบแนวความคิด

การประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน กรณีบ้านเจาะกือแย ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมกำกับมาเป็นเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อจะทราบถึงผลการดำเนินการป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรเอง ซึ่งก่อนจะดำเนินการ ทางสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี ได้ดำเนินการเตรียมชุมชน จัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย ให้ความรู้ด้านยาเสพติด นำกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน ตลอดจนจัดตั้งกลุ่มองค์กรในการป้องกันยาเสพติด ในหมู่บ้าน โดยให้องค์กรนั้นคิดดำเนินการเอง เมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี จึงได้ประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งสรุปได้ดังรายการภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดกระบวนการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน

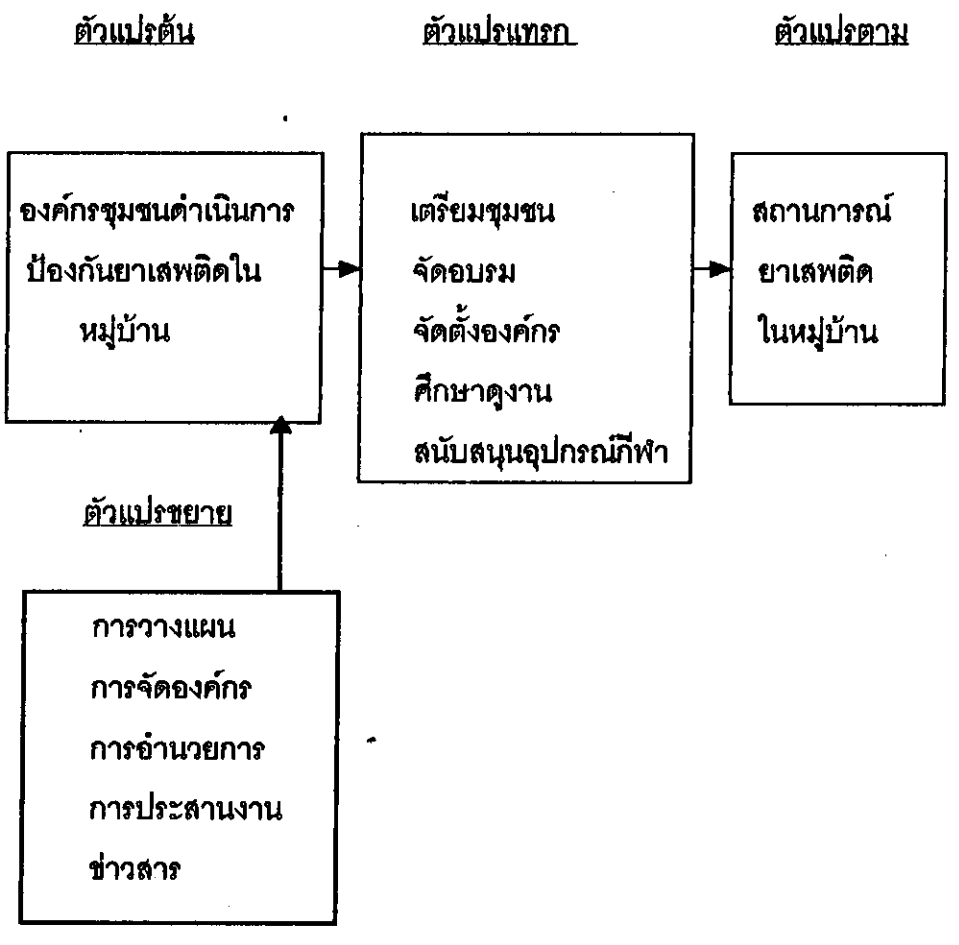

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการศึกษา ผลการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน กรณีบ้านเจาะกือแย อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

2. เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรค ต่าง ๆ และข้อเสนอแนะ ในการป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบผลการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน มีประสิทธิผลเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้ได้รับความรู้ กลยุทธต่าง ๆ ในการป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชนและสามารถจะปรับใช้กับหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไปได้

2. ได้ทราบผลการปฏิบัติงาน ขององค์กรเอกชน ที่ได้ไปปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด ในระดับหมู่บ้าน เป็นอย่างไร

3. เป็นข้อมูลในการจัดทำแผน สนับสนุนงบประมาณ การป้องกันยาเสพติดในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อหาผลการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชน กรณีบ้านเจาะกือแย ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวแปรต้น คือ การป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรขยาย คือ การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ การประสานงาน ข่าวสาร และตัวแปรตาม คือ สถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้าน ข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยทำการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล แต่เพียงผู้เดียว และมีแบบแผนการเลือกตัวอย่าง (Sampling Design) โดยการเลือกตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำศาสนา 10 คน กลุ่มวัยรุ่น 10 คน พ่อบ้าน/แม่บ้าน 10 คน (คิดเป็นร้อยละ 42.85 ของผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนา เรื่อง ชุมชนกับการแก้ปัญหายาเสพติด) ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามจำนวนโควต้าที่กำหนดไว้ในตอนต้น ซึ่งใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interviewing) ระหว่างวันที่ 1 - 30 กันยายน 2539

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเน้นเฉพาะ ในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน ที่กำหนดขึ้นหลังจากทางสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย เข้าไปดำเนินการจัดสัมมนาเรื่องชุมชนกับการแก้ปัญหายาเสพติดเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การป้องกัน หมายถึง กลยุทธหรือวิธีการสกัดกั้นไม่ให้ยาเสพติดเข้าสู่หมู่บ้านตลอดจนวิธีการไม่ให้เยาวชนติดยาเสพติด

2. องค์กรชุมชน หมายถึง คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดที่ได้รับการแต่งตั้งโดยผู้เข้าร่วมสัมมนา เรื่องชุมชนกับการแก้ปัญหายาเสพติด มีจำนวน 12 คน